

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرق افکار

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولنور
درج ايديلهين آثار اعاده اولنور

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياستده و بالخاصه كرك سياستى و كرك اجتماعى و مردمى احوال و مشوره اهميه ديه بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلى

سنه لىكى التى آيلنى

ممالك عثمانيه	ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	»	۶۰۵	۳۰۵	روبله
سائر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹	فرانق

صاحب و مؤسسلرى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

قىرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير

عدد : ۵۹

۶ شوال ۳۲۷ پنجشنبه ۸ نشرين اول ۳۲۵

اوجنچى جلد

عنصری واحد اولان بر مملکتده سیاسی جمعیتلر اولور . مثلاً بالفرض یالکنز مسلمان اولسهق ، بومسلمانلرده یالکنز ترک اولسه ، باشقه هیچ بر ملت یوق ، هپسی تورک .. شمدی بوتورکلر آره سنده سیاسی فرقهلر اوله بیلیر . نافع در . چونکه هپسنک مقصدی ملکک ترقیسی . یالکنز ملکک ترقی و تعالیسی اسبابی استحصال خصوصنده افکار منشئت اوله بیلیر . بر فرقه بر نوع اسباب ، دیکری باشقه اسباب ملاحظه ایده بیلیر . ایکسنکده مقصدی مملکتک ترقی و تعالیسی در .

بو ، اوله بیلیر ؛ بویله ملت واحده اولورسه . فقط ملل مختلفه دن مرکب اولان بر مملکتده عنصر نامنه جمعیتلر تشکیلی مضر در . مثلاً بر روم جمعیت سیاسیسی ، اوکا قارشی ارمنی جمعیت سیاسیسی ، بلغار جمعیت سیاسیسی ، اوکا قارشی ترک ، یاخود عرب سیاسی جمعیتلری ، صوکر اکر کرد ، ویا آناوود جمعیت سیاسیسی ... الخ ... هپسنک آمالی باشقه باشقه . ترکلر ترکلرک ترقیسنه ، روملر روملرک ، عربلر عربلرک ، بلغارلر بلغارلرک ، ارمنیلر ارمنیلرک ترقیسنه چالیشیر . بر برلری خضم طایرلر . بویله بر مملکتده نصل ترقی حاصل اولور ؟ حسیات متخالفه اربابی آره سنده بویله جمعیتلر تشکل ایدنجه مملکت طاغیلیر . حکومت اولماز .

ینه تکرار ایدرم ، ملت واحده اولورسه ، فرانسه کی ، انکلتره کی ، او وقت سیاسی جمعیتلرک تعددنده ضرر اولماز . باقکنز مثلاً انکلتره بویله در .

واقعا اونک زیر ادا ارسنده لایعد ملتلر وار . فقط انکلتره انکلنیز اولمایانلری کندیسندن صایماز . اولره حقوق سیاسی ویرمز . « انکلتره » دینجه ۳۸ میلیونر ، ایشته او قدر . اوتده ۳۰۰ میلیون وار ، فقط اولر حکومتک ایشته قاریشه مازلر .

شیمدی بو ۳۸ میلیونن عبارت انکلنیزلر آره سنده ایکی ، اوچ فرقه اوله بیلیر . چونکه هیچ بر انکلنیز مملکتک محوینی آرزو ایتمز . هپسنک غایه مقصد و مساعیسی بر در : ملکک ترقیسی . اونک ایچون اوراده سیاسی فرقهلرک تعددنن مملکت متضرر اولماز ، بالعکس فائده اولور . فقط بزم کی بر چوق ملتلردن مرکب بر مملکتده ایش بونک عکسنه در .

شیمدی شو حالده فرق سیاسی هپسنک بوراده تشکلی غایت مشکل در . واقعا اتحاد و ترقی جمعیتی کندی پروغرامنده فرق سیاسی هپسنک تشکله مساعدنه ایتشدیر . فقط بونک نه درجه مضر اولدینی صوکرادن پک کوزل اکلشلمشدر .

اوت وار ، اما تطبیق مسئله سنه کلنجه دهشت . اهالی بر برینی قیره حق . حرب داخلی ظهور ایده جک . عناصر مختلفه آره سنده ذاتاً خصومت وار . هپسنه آیری آیری بر قوت ویرنج بر برلری اولدورورلر .

متینغ مسئله سنه کلنجه : بو ، اوله بیلیر . فقط یاییله حق متینغ حوال فوق العاده یه منحصر اوله رق مملکتک منافعه عائد اولمالیدر .

یوقسه مملکتک مضر تنه عائد متینغلر اوله ماز . ذاتاً هیچ بر یرده بویله متینغلر یایدیر مازلر . مثلاً « روملر قارشی بویقوتلر یایلم ، مادام بزه بویله یاپارلر مش ، بزه شو یله یایلم » دیه متینغ یایمق اولورمی ؟ بالطبع اولماز . زیرا تعقیب ایتدیکمز اتحاد عناصر فکرینه کلیاً مغایر در .



آسایشی محافظه ایچون اتحاد لازم . هله بز پک محتاجز . اتحاد ، اتفاق فکرینی نصل یرلشدیرملی یز ؟ نه کی اسبابه توسل ایده لم که عناصر آره سنده نفاق زائل اولسون ؟ ایشته ینه کورولور که چاره سی ، معارف در . باشقه هیچ بر چاره یوق ، مکتبلری تکشیر ایتلی ، بتون اولاد وطن او قوسون ، وطنک منافع حقیقیه سنی ملت اکلسون .

ایشته صوک سوزم شودر که : مادام که بز کندمزی محافظه ایچون قوت اعدادینه مجبورز ، بوقوتک موقوف علیهی نه وارسه بونلری استحضر واجب در . و هر هانکیسنی طوتسوق معارفه دایانیر . دیمک که بتون سعادت ، بتون سلامت « معارف » گله سنک ایچنده در . بتون ملتک ترقیسی و تعالیسی معارف سایه سنده میدانه کلشدر . بر ، ایکی عصر اول بوترقی یوقدی . چونکه بومعارف یوقدی . نصل که بومعارف انتشاره باشلادی ، او زماندن اعتباراً ترقی ده باشلادی .

بتون دنیایی حیرتده بر اقان بوترقیاتک سبی معارف در . بونی بیلملی یزده اهالی بیننده کی او فکر باطلی ازاله یه چالشملی یز . علم هیچ بروقت انسانی دینسر یایماز . انسان حقایق اشیا یه واقف اولونجه عظمت الهیه حیران قالیر . بن امینم که بوکون مکمل هیئت بیان آدمک ایمانیله هیئت بیلمین آدمک ایمانی بر اوله ماز . حقایق اشیا یه واقف اولانله طاش ، طور اقدن باشقه برشی بیلمین آدم آره سنده دنیال قدر فرق وار . بو بویله در . یوقسه علم نهدن انسانی دینسر یایسون ؟ بو فکر عادتاً بزم دین میینمزی تزییف در . زیرا دینمزک علم و معارفله اجتماع ایده میه جکنی کوستریور . بوا یسه افترا در .

اوت ، چوجقلر مکتبده دینسزده اولور . فقط بونی علم یایماز . اخلاقسنر معلملر یاپارلر . علم حد ذاتنده البته نافع در . حقایق اشیا یه وقوف پیدا ایتدکجه جناب حقه قارشی انقیادده او نسبتده آرتار . عرفان ، معرفه الله اودر . عرفانسز ایمان عرفانی ایمانه معادل اولماز . (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون) بیلنله بیلمین مساوی اولورمی ؟ ... ایکنجی درسک صوکی



هانوتو ایله مرحوم شیخ محمد عبده نک مناقشه سی

هانوتونک مقاله مندره مابعد

ایشته عقلی ادرا کی اقناع ایده جک صورتده هیچ بر دینک ، هیچ بر فلسفه نک بر درلو کس دیروب آته مادینی اختلافات دینی و فلسفیه هپ بو دائره ده طویلانیور . بونکه برابر بو غایت و وصول ایچون اختیار اولنان تحریرلر ، مباحثلر ، یکی برشی دکدر . پک اسکی حکما ده بو مسئله یی حل ایچون اوغرا شیمشدر ، لکن اولرده

بونکه برابر خرسیتانلرک بواعتقادلری دها سادہ، دها یوکسک، اعتقادہ دما شایاندر؛ چونکہ عبدایله خالق آرسندہ وسائط اتصال موجود اولدینی ایچون اولری تقرب الی اللہ مدار اوله حق اعماله سوق ایدر. حال بوکہ اسلامیت مسلمانلری هیچ دیکشمهین جاذبه قانونی اقتضاسنجه فضاده سقوطه محکوم اجسامه چویرورکه قورتولق ایچون نماز قیلمقدن، دعا ایتمکدن، بوتون آمالک پناهی اولان اللہک وحدانیتیه صیغهمقدن باشقه چاره لری یوقدر، ذاتاً اسلام کله سنک معناسی ده اراده التہیهیه قارشى صورت مطلقه ده انقیاد ایتمکدن عبارتدر.

بزهرایکی دینی، تعیردیگرله هرایکی مدنیتی قارشى قارشى به کیش، حتی منشألری اعتباریلہ بعض نقطه لرده برلشمش کوروپورز. چونکہ ایکسی ده اصول یونانیه وسامیه دن اشتقاق ایتمش، ایکسی ده اواصولدن برطاقم عقائد، برطاقم آداب آلمشدر. بناءً علیه برچوق جهتلرده برلشیورلر. بونکه برابر قدرت التہیهیه حریت بشریه بجنه کلنجه، ایکى دین آرسندہ کی مسافه جداً آچیلیور.

ایشته مسلمانلرله اولان مناسباتمزه دأر بیان رأى ایدنلری اختلافه دوشورن مسئله مبیاتلرله بومقارنتردر. ایچمزدن برطاقمى تدقیقاتی خرسیتانلق ایله مسلمانلق آرسندہ کی اختلافاته حصرا بتدیکی ایچون اسلامی الک مدھش، الک شدید بردشمن بولیور.

موسیو کیمون (امراض اسلام) نامندہ کی اثرندہ دیبورکه: «دیاوت محمدیه انسانلر آرسندہ انتشار ایتمش برجنام علتیدرکه مدھش برطرزده تخریباتی اجرا ایتمکده در. اوت بورقورقونج خسته لقدر، عمومی برفلجدر. اويله برجنوندرکه انسانی مسکنته، عطالته سوق ایدر، وبوایکی حالدن آنجق قان دوکمک ایچون اوپاندیرر. مدمن عیاشلر، جرأتلی مجرملر یتشدیرر. محمدک (مکه!) ده کی مزارى ده مسلمانلرک قفالرینه جنون توزیع ایدن بر الکتریق ستونندن باشقه برشی دکدر. بودین مسلمانلری، صرعه، سیکر نوبتلرینه بکزر برطاقم حرکاته اجبار ایدر؛ عقلدن اثر براقاز؛ الله لفظنی نامتناهی برصورتده تکرار ایتدیرر؛ صوکنده طبیعت حکمنه کچن برطاقم عاداته آلیشدیرر: خزیر اُتی؛ شرابی، موسیقی کریه کورمک کی.....» بوصفده کی محررلر مسلمانلرک برسوری بیرجیحی حیوان اولدیفنه، بونلرک بشده برینی محوایدوب کری قالاتی آغیر ایشلرده قوللانلق، کعبه، محمدک مزارینی ییقمق لازم کله جکمنه حکم ایدیورلر... واقعا مسئله نک الک بسیط برطرز حلی. جنس بشرک صلاحی ده بونی ایجاب ایدیور...، اويله دکلی؟ لکن محرر شوراسنی دوشونمیورکه ۱۳۰ ملیون قدر مسلمان وار؛ صوکره بو (مجنون) لرک جانلرینی، دینلرینی مدافعه مقصدیلہ قیام ایتلری ده محتمل.

بورأیه معارض بولنانلرده مسلمانلغک بزم دینمزه، بزم مدنیتیمزه رابطه اخوتله مربوط بردین، برمدنیت اولدیفنه ذاهب اولیورلر؛ حتی دیانت اسلامیه نک کعبنی دیانت مسیحیه نک مرتبه سندن دها یوکسک بولیورلر.

موفق اوله مامشدر، اولنرده متأخریندن فضله برایش کورده مشلر. اعصار سالفه دن بو آنه قدر کچن زمان ظرفنده آکلاشیلان شیرک غایه سی شبو اولیورکه: بونقطه مهمیه عائد اولان عقائد بشریه پی آره لرنده تقسیم ایتمش ایکى مذهب وار: اولکیسی برطرفدن الوهیته نامتناهی بر عظمت، نامتناهی بر علو ویریور؛ دیگر طرفدن انسانی حضیض ضعفه، درکه هیچیه ایندیریور. ایکنجیسی ایسه انسانک مرتبه سنی یوکسلیور؛ اوکا فطرتنده کی ایمان واختیار ایله، ایشلیه جکی حسنات اعمال سایه سنده ذات التہیهیه تقرب حقنی ویریور.

شمدی برنجی مذهبه اعتقادک نتیجه طبیعی سی انسانی شئون حیاتیه سندن غفلته تشویق ایتمکدن، قلبنه یأس وقتور القا ایلمکدن، اولانجه عزمنی، همتی بیتیرمکدن عبارت اولدینی حالده، ایکنجی مذهبه اعتقاد انسانی میدان جلادته، ساحه سعی وعمله سوق ایدر، مجادله حیات ایچون مهالکی اقتحام قوتی ویرر.

هرایکی طرفه مثال اولق اوزره بودیلرله اسکی یونانیلری کوستره بیلیرز، بودیلر تجردله امر ایدن بر دینه سالکدرلرکه انسانک وبوتون کائناتک ذات الوهیتده فانی اولسی اودینک اصول اساسیه سندنر.

اسکی یونانیلر ایسه اوصاف مادیه سی اعتباریلہ التہی انسانه تشبیه ایدن بر دینه تابعدرلرکه بودین کندیلرینه چالیشمقله، یاشامقله امر ایدر. زیرا بونلر انسانک، یاخود قهرمانک حسنات وخیرات سایه سنده التہلر صنفه یوکسلیمی ممکن اوله جنی اعتقادنده درلر. آره دن بش یوز سنه کچدکدن صوکره عالم قدیمک انقاضی اوزرنده بری لاهوتی، دیکری ناسوتی ایکى دین ظاهر اولدی. ایشه بوایکی دین شوایکی متناقض مذهبی - تناقضی برآز آزالتمق شرطیلہ - تمثیل ایتمکده در. برنجیسی طوغریدن طوغریه آرلرک آثارینه وارث اولان اولان دیانت مسیحیه درکه سامیلرک مذهبندن مشتق واوندن برشعبه اولمقله برابر قطعاً اومذهبله علاقہ سی قالمامشدر. ایشه ذات الوهیته تقریب صورتیلہ انسانک مرتبه سنی اعلا ایتمک بو دینک خصائص ممتازه سندن ایکن ایکنجی دین یعنی مسلمانلق مذهب سامیه نک تأثیریلہ شائبه دار اولدینی ایچون انسانی اسفل سافلینه ایندیرر، اللهی ده انساندن نامتناهی برصورتده یوکسکلره چیقاریر.

بوایکی مختلف میل هرایکی دینک اصل الوهیت حقنده کی اساسنده تمامیلہ میدان چیقار. نصرانیت بوخصوصده تثلیثه قائل اولور. یعنی اله اب اله ابی وجوده کیرمش، ایکسی آره سنده روح القدس واسطه اولمشدر. بناءً علیه حضرت عیسی هم اله، هم بشردر. انسانلرک ارتکاب ایتدیکی کناهلری عفو ایتدرمک ایچون کندینی فدا ایدمکک بر اله بشرینک ضرورت وجودندن مشتق اولان بوتللی مسلمان صورت قطعده رد ایدر، (لااله الا الله) دیهرک وحدانیت التہیهیه حقنده کی عقیده سنه اولانجه قوتیلہ صاریلر.

موسیو لو وازون مسلماننگ تهنید ایدلش دیانت مسیحیه اولدینغی
اعتراف ایتدکدن صوکره ، غائب اولان دینلرینی آرامقده اولان
فرانسزله دونوب ، آرادقلرینی بولمق ایچون اسلامدن استعانه بی
توصیه ایدیور .

کذلک برطاققلری ده اسلامه قارشى تجیل واحترام واجب اولدینغه
کلیسا مورخلرندن برقادینالک شو سوزلرینی سند اتخاذا ایدیور :
« مسلمانلق آفریقاده کی اقوام ایچون برکوپرودرکه او واسطه ایله
بتپرستلک درکه سندن خرستیانلق مرتبه سنه کچیلیر . بناء علیه مسلمانلره
قارشى یالکیز مساحکارطاوور انمایه رق اسلامی ، جامعلرینه ، مدرسه لرینه
نفقه تعیین ایتک ، دائره سنک توسعنه چالیشمق صورتیله تحکیم ایتلی یز ؛
اونی فرانسه مدنیتک طلیعه سی کی قولانملی یز ؛ فتوحاتمزه یاردیمی
اوله حق آلت اتخاذا ایللی یز . »

ایشته بوکون موجود اولان آرملرنده کی معتدل ، مسالمتپورانه
درجایله برابر بوایکی رأیدن عبارتدر . لکن هر نه قدر بونلر بربرندن
آیری ایسه لرده ینه قسماً برلشهرک عینی چیزی اشغال ایدیورلر .
چوق دفعه لرده بزم مستعمراتمزه کی مأمورلریمزدن ، وکیللریمزدن
هر برینک شو ایکی مسالک آره سنده شاشیره رق ، مسلمانلره قارشى
صرف کندى حیساتنه ، کندى تمایلاتنه نظراً برخط حرکت تعیین
ایتدیکی کورولور . بو عاداتا ایکی متناقض قطبه بکزیورکه برنده
مساحمه افراطه وارانلر ، دیگرنده ده متعصبیلر بولونیور ؛ هیچ
اورته سی کورلیور .

ایشته بزم اجتماعی ، سیاسی ، اداری معاملاتمزه تناقض احداث
ایدن سبب هرکسک قناعتنه کوره میدان فعالیت ، چیقان بوتمایلات
معکوسه دن باشقه برشی دکلدنرکه حالا حکومتتمز خصوصیه آفریقاده
ثابت ، قطعی برسیاست تعقیب ایدمه یهرک شبهه لر ، ترددلر ایچنده ،
بوکون یایدینغی یارین بوزمق ، یارین بوزدینغی اوبرکون یایمق صورتیله
وقت کچیریور . بوفالق یاواش یاواش ایلرلیور ، تهلهکسی کوندن
کونه آرئیور . زیرا ضرری یالکیز جزائر بلادیله درت بش میلیونه
بالغ اولان یرلی سکنه سنه اصابته قالمیور ، قطعنه ک بوتون بر نصفیله
اساساً کلیتی ایکن اسیر تجارتنک منعی وجناح عدل و رأفتک بسطی
سایه سنده بر او قدر ده آرته حق اولان اهالیسنده سرایت ایدیور .
بناء علیه جدأ مهم اولان بومسئله نکل حلی ایچون قطعی برمسالک
اتخاذا لازمدر ؛ یوقسه یالکیز منتظم عبارده لرله ، آهنکلی جمله لرله
ایشک ایچندن چیقلمه ماز . بوسبیدن بن مسئله یی آرای عمومیه یه
عرض ایتیه یی ، بونکله برابر بر نتیجه فعاییه یه وصول ایچون عقله ،
حقیقته الک زیاده مطابق کلن بروسیله یی بیلدرمه یی ، ده صوکرده ده
مسئله نکل موضوعنه صولک درجه ده مربوطیتی اولان برشیئی ایراد
ایتمه یی مناسب کوردم . [مابعدی وار]

زید وزینب مسئله سی

سأله نکل نص مهیل قرآنیسی :

« وماکان المؤمن ولا مؤمنة اذا قضی الله ورسوله امراً ان یکون

لهم الخیرة من امرهم ومن یعصی الله ورسوله فقد ضلّ ضلالاً مبیناً
واذ تقول للذی انعم الله علیه وانهمت علیه امسک علیک زوجک
واتق الله وتخفی فی نفسک ما الله مبیدیه وتخشى الناس والله احق ان
تخشاه فلما قضی زید منها وطراً زوجناکها لکیلا یکون علی المؤمنین
حرج فی ازواج ادعیائهم اذا قضو منهن وطراً وکان امر الله مفعولاً »
[سورة احزاب] .

جناب حق ورسولی مؤمنینک امور دینیه لرینه عائد بر امری
قضا واراده بیوردینغی وقت آرتق اوایشده آنلرک رأی واختیارلری
قالماز - یعنی قضای سبجانی و امر الهی یه تابع اولملری لازمدر -
وجناب حق ایله رسولنه عاصی اولانلر ضلال مبین وغوایت زیاده
ترین ایله کمکشته وکمره اولدیلر .

« بو برنجی آیت کریمه پیغمبرمن (ص ع) زینب (رضی) یی
زید (رضی) ه طلب بیوردقلری وقت مشارالیهانک و برادری
(عبدالله بن جش) ک وقوع بولان ابالری اوزرینه نازل اولمش ایدی که
بو آیتک نزولیه امر الهی یه کردنداده انقیاد اولوب مطاوعت
ایلشلر ایدی . بونک اوزرینه پیغمبرمن (ص ع) جناب زید (رضی)
طرفندن مشارالیه الهی عدد درهم ؟ بر نماز اورتیسی ، لحاق ، درع
ازار ، الهی مد طعام ، اوتوز صاع خورما ارسال بیورمشلر ایدی «
اجله علماء مالکیه دن قاضی عیاض (رح) ک [کتاب الشفافی
حقوق المصطفی] نام اثر مبارکنده مسطور اولان (علی بن حسین)
(رضی) دن تحقیقین مفسرینک نقل ایتمش اولدقلری - جناب حقک
زینب (رضی) یی نبی ذیشانمزه تزویج بیوره جملرینی وحی
بیورمش - اولملری روایت صحیحه سنی بالتقدیم دیرزکه :

ارباب وقوف نزدنده خفی اولمدینغی وجه اوزره زمان جاهلیته
ادعیاء - اولادقلر - عائله لرله التصاق وانسابه التحاق ! . ایدرلر وجیع
حقوق بنوته نائل اولورلر ایدی . یعنی حرمت نسب کندى حقلرنده
جریان ایتدیکی کی وارث دخی اولورلر ایدی ! ...

جناب حکیم مطلق نسب صریحی اظهار وابدأ و اساس صحیحی
تأسیس واجرا ایله بو عادت ردیئه جاهلیه یی رفع واحما بیورمق اراده
قیلمقله سورة جلیله مذکورنه ک باشند دردنغی آیت کریمه سنده :
« وماجعل ادعیائکم ابنائکم ذلکم قولکم بافواکم والله یقول الحق
وهو یمهدی السبیل . ادعوهم لا آبائهم هو اقسط عند الله فان لم تعلموا
آبائهم فاخوانکم فی الدین وموالیکم ولیس علیکم جناح فیما اخطأتم به
ولکن ما عمدت قلوبکم وکان الله غفوراً رحیماً »

وجناب حق سزک اولادقلریکنزی اوزاوغلریکنز قیلمادی
- بو ، سزک اعیان وحقایق اولمیان یعنی نفس الامر مطابق بولمیان
هوائی لافلریکنز و یالکیز - اغزلریکنزله اولان سوزلریکنزدر وجناب
حق - انحق حقیقت قطعیه سی اولان - حق وواقعی سویلر
وکمکشتکانی - او ، سبیل همواره اهدا وایصال ایلر .

آنلری پدرلریله چاغیریکنز - بو امر الهینک نزولنه قدر جناب
زید (رضی) بنوت محمدیه ایله یعنی زید بن محمد دیه چاغیریلیر ایدی